

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
KONKURS WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE DLA KLAS IV-VIII
UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

ETAP SZKOLNY 2021/2022

Zgodnie z harmonogramem termin ogłoszenia wyników w szkole mija **29 października 2021 r.**

Do 9 listopada 2021 r. należy bezwzględnie wprowadzić wyniki **wszystkich uczniów** na Platformę Konkursów Przedmiotowych. Zgłoszenie uczestników po wyznaczonym terminie nie będzie przyjęte i **skutkuje ich dyskwalifikacją.**

22 listopada 2021 r. należy zapoznać się z listą uczniów zakwalifikowanych do etapu rejonowego oraz przekazać informację o ewentualnym zakwalifikowaniu się do kolejnego etapu konkursu uczniom i ich rodzicom/opiekunom prawnym.

Uczeń maksymalnie może zdobyć 60 punktów.

ODPOWIEDZI I ROZWIĄZANIA ZADAŃ

Nr. zadania	Odpowiedź				Punktacja
1.1.	Rozstrzygnięcie: <i>Nie</i> Przykładowe uzasadnienie: <i>Na fotografii A przedstawiono polskich żołnierzy – celem istnienia tej formacji jest dbanie o bezpieczeństwo zewnętrzne państwa polskiego. Na fotografii B przedstawiono historyczną grupę rekonstrukcyjną legionistów rzymskich – celem istnienia tej grupy było rozwijanie zainteresowań historycznych i rekreacja.</i>				0-2 1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie. 1 pkt za prawidłowe uzasadnienie
1.2.	L.p.	Kryterium	Grupa A	Grupa B	0-3 1 pkt za każdy prawidłowo wypełniony wiersz tabeli.
	1.	Charakter członkostwa	<i>otwarta</i>	<i>otwarta</i>	
	2.	Sposób zorganizowania	<i>formalna</i>	<i>nieformalna</i>	
	3.	Typ/rodzaj więzi	<i>wtórna</i>	<i>wtórna</i>	
1.3.	Dwie cechy spośród: - <i>min. 3 osoby;</i> - <i>wspólny cel ;</i> - <i>własne wartości i normy;</i> - <i>struktura wewnętrzna;</i> - <i>trwałość;</i> - <i>interakcje;</i> - <i>poczucie wspólnoty/poczucie przynależności;</i> - <i>poczucie odrębności od innych grup;</i> - <i>istnieje w oparciu o więź społeczną.</i> Uwaga! Należy uznać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.				0-1 1 pkt za podanie dwóch cech
2.1.	<i>mediacje</i>				0-1 1 pkt za podanie prawidłowej nazwy

2.2.	<p><i>Arbitraż – ten sposób polega na rozwiązaniu konfliktu przez zaakceptowanego przez strony konfliktu, bezstronnego arbitra</i></p> <p><i>Negocjacje – strony konfliktu, bez udziału innych stron, negocjują (prowadzą rozmowy) warunki porozumienia</i></p>	<p>0-4</p> <p>po 1 pkt za podanie prawidłowej nazwy pokojowego sposobu rozwiązania konfliktu, innego niż mediacje</p> <p>po 1 pkt za wyjaśnienia, na czym ów sposób polega</p>
3.	<p>Przykładowe argumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tylko wśród innych ludzi człowiek może się rozwijać i zaspokajać swoje potrzeby; - człowiek wymaga pomocy i opieki w okresie niemowlęcym oraz dzieciństwie. <p>Uwaga! Należy uznawać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.</p>	<p>0-2</p> <p>1 pkt za każdy poprawny argument</p>
4.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przyjmij prawidłową postawę ciała. - Naturalnie gestykuluj. - Utrzymuj kontakt wzrokowy. - Zadbaj o stosowny do okoliczności strój/wygląd. - Dostosuj mimikę do okoliczności. - Jeśli wypada, uśmiechaj się. - Dbaj o staranną wymowę. <p>Uwaga! Należy uznawać każdą odpowiedź wynikającą z tekstu źródłowego.</p>	<p>0-3</p> <p>1 pkt za podanie dwóch zasad</p>
5.	<p>Zachowanie asertywne: sytuacja 1</p> <p>Przykładowe uzasadnienie: <i>Zachowanie chłopca w opisanej sytuacji było niewłaściwe, ale – mimo negatywnej opinii na swój temat – potrafił zachować spokój. Przepraszył za swoje zachowanie, wyjaśnił, że trzasnął drzwiami mimowolnie. Jednocześnie w sposób spokojny i stanowczy zareagował na emocjonalny komentarz sprzedawczyni.</i></p> <p>Zachowanie uległe: sytuacja 3</p> <p>Przykładowe uzasadnienie: <i>Chłopiec, mimo że zaproponowane rozwiązanie mu nie odpowiadało i nie było dla niego korzystne, zgodził się na nie – choć miał świadomość niesprawiedliwości.</i></p>	<p>0-4</p> <p>W przypadku opisywanego zachowania:</p> <p>1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie</p> <p>1 pkt za uzasadnienie prawidłowego rozstrzygnięcia</p>
6.	Kolejność od podstawy piramidy: B, E, A, D, C	<p>0-2</p> <p>2 pkt za wszystkie prawidłowe wskazania</p> <p>1 pkt za trzy prawidłowe wskazania</p>
7.	1-D, 2-D, 3-A	<p>0-3</p> <p>1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź</p>
8.	Przemysław Czarnek	<p>0-1</p> <p>1 pkt za poprawne podanie imienia i nazwiska</p>

9.	<i>A-kształcąca B-wychowawcza C-społeczna D-kulturowa E-opiekuńcza</i>	0-2 2 pkt za wszystkie prawidłowe odpowiedzi 1 pkt za trzy prawidłowe odpowiedzi
10.	Dwa spośród: <i>Rada Pedagogiczna, Rada Szkoły, Samorząd Uczniowski, Rada Rodziców</i>	0-2 1 pkt za każdy prawidłowy przykład
11.	<i>1-F,2-P,3-F</i>	0-3 1 pkt za każde prawidłowe wskazanie
12.	<i>1-P,2-F,3-F</i>	0-3 1 pkt za każde prawidłowe wskazanie
13.	<i>A - inżynier pracujący w fabryce /inżynier B-minister</i>	0-2 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź
14.1.	<i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i>	0-1 1 pkt za podanie pełnej nazwy
14.2.	<i>Celem przyjęcia deklaracji była chęć ochrony praw człowieka na całym świecie / chęć wprowadzenia prawnej ochrony praw człowieka na całym świecie</i>	0-1 1 pkt za wyjaśnienie celu
14.3.	Prawa człowieka są: przyrodzone, niezbywalne, powszechne (są dla wszystkich), równe.	0-2 Należy przyznawać po jednym punkcie za poprawną odpowiedź, uwzględniając maksymalnie dwie poprawne odpowiedzi (maksymalnie 2 punkty za zadanie), niezależnie od liczby i kolejności odpowiedzi podanych przez ucznia.
15.1.	Aktualny Rzecznik Praw Dziecka: <i>Mikołaj Pawlak</i>	0-1 1 pkt za podanie imienia i nazwiska
15.2.	<u>Przykładowe działania/uprawnienia RPD:</u> - zwraca się do organów władzy publicznej, organizacji lub instytucji o złożenie wyjaśnień i udzielenie niezbędnych informacji, a także o udostępnienie akt i dokumentów; - zwraca się do właściwych organów, w tym Rzecznika Praw Obywatelskich, organizacji lub instytucji o podjęcie prawidłowych działań na rzecz dziecka z zakresu ich kompetencji;	0-2 2 punkty za podanie dwóch uprawnień/działań 1 pkt za podanie jednego uprawnienia/działania

	<p>- przedstawia właściwym organom władzy publicznej, organizacjom oraz instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony praw i dobra dziecka oraz trybu załatwiania spraw w tym zakresie;</p> <p>- występuje również o wydanie lub zmianę aktów prawnych, jednak nie posiada inicjatywy ustawodawczej - swoje propozycje nowelizacji prawa przedstawia za pośrednictwem właściwych organów;</p> <p>- prowadzi działania edukacyjne z zakresu praw dziecka.</p> <p>Uwaga! Należy uznać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.</p>	
16.1.	Aktualny Rzecznik Praw Obywatelskich: <i>Marcin Wiącek</i>	<p>0-1</p> <p>1 pkt za podanie imienia i nazwiska</p>
16.2.	<p><u>Przykładowe działania/uprawnienia RPO:</u></p> <p>- występowanie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących wolności i praw człowieka i obywatela;</p> <p>- występowanie do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskami w sprawach dotyczących zgodności ustaw, umów międzynarodowych, przepisów prawa z Konstytucją RP;</p> <p>- zgłaszanie udziału w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym i branie udziału w tym postępowaniu;</p> <p>- występowanie z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie;</p> <p>- prowadzenie działalności edukacyjnej;</p> <p>- składania rocznych sprawozdań przed Sejmem ze swojej działalności;</p> <p>- zwraca się z wnioskiem do Najwyższej Izby Kontroli o zbadanie nieprawidłowości w danej instytucji publicznej w zakresie praw obywatelskich.</p> <p>Uwaga! Należy uznać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.</p>	<p>0-2</p> <p>2 punkty za podanie dwóch uprawnień/działań</p> <p>1 pkt za podanie jednego uprawnienia/działania</p>
17.1.	<i>Amnesty International</i>	<p>0-1</p> <p>1 pkt za podanie prawidłowej nazwy</p>
17.2.	<p><i>Celem maratonu pisanie listów jest wywarcie presji na rządy państw, w których są przetrzymywane w więzieniach ludzie z powodów politycznych przekonań</i></p> <p>albo</p> <p><i>Celem jest uwrażliwienie opinii publicznej na problem więźniów politycznych w państwach niedemokratycznych.</i></p>	<p>0-1</p> <p>1 pkt za prawidłowe wyjaśnienie celu akcji</p>
17.3.	<p><u>Przykłady organizacji</u> (pozarządowych oraz międzynarodowych) zajmujących się ochroną praw człowieka:</p> <p><i>Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci</i></p> <p><i>Międzynarodowy Czerwony Krzyż (Półksiężyc)</i></p> <p><i>Helsińska Federacja Praw Człowieka</i></p> <p><i>Organizacja Narodów Zjednoczonych</i></p>	<p>0-1</p> <p>1 pkt za podanie prawidłowej nazwy</p>

	<p>Rada Europy Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Unia Europejska Uwaga! Należy uznać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.</p>	
18.1.	<p>Przesłanie: zwrócenie uwagi odbiorców na to, by nie byli obojętni na hejt Interpretacja warstwy tekstowej: <i>Plakat jest grą słów – hejty (czyli zachowania agresywne, nacechowane negatywnymi emocjami) i hej, ty (czyli bezpośredni zwrot do odbiorcy – widzisz zachowania agresywne, to zrób coś z tym)</i> Interpretacja warstwy graficznej: <i>W całości plakatu dominuje czerń, co ma symbolizować ciemną stronę zachowań uznawanych za hejterskie. To odczucie wzmacnia jeszcze zobrazowanie twarzy symbolizujących: z lewej strony hejtera i ofiary hejtu; z prawej strony – świadka zachowań hejterskich. Na dole wyróżnione jest na zielono słowo „TY”: w literę T jest jednocześnie wrysowana postać uśmiechająca się i wyciągająca pomocną dłoń.</i> Uwaga! Należy uznać każdą trafną interpretację zawierającą wymagane w poleceniu elementy.</p>	<p>0-3 1 pkt za wyjaśnienie przesłania 1 pkt za interpretację warstwy tekstowej 1 pkt za interpretację warstwy graficznej</p>
18.2.	<p>Np.: - publikowanie poniżających filmów lub zdjęć; - publikowanie ośmieszających, wulgarnych, komentarzy i postów; - włamania na konta serwisów społecznościowych; - wykluczanie z internetowych społeczności; - podszywanie się pod inne osoby; - naruszanie wizerunku drugiej osoby; - rozsyłanie treści pornograficznych; - wyludzanie danych osobowych, informacji majątkowych (np. nr konta, pin do karty), haseł i zabezpieczeń; - rozsyłanie do osób trzecich prywatnych wiadomości np. zapisów rozmowy, kopii maili, ujawnianie treści prywatnej korespondencji; - flood, czyli przesyłanie wielkiej liczby wiadomości lub komentarzy, które blokują skrzynkę odbiorcy - trollowanie, stalking, grooming, flaming i inne podobne zachowania w sieci. Uwaga! Należy uznać każdą merytorycznie poprawną odpowiedź.</p>	<p>0-2 1 pkt za opisanie jednego przykładu zachowań cyberprzemocowych</p>
19	A-17, B-13, C-15, D-wychowawczy	<p>0-4 1 pkt za podanie każdej brakującej informacji</p>
		60 pkt.